

پهپادها سرنوشت جنگ‌ها را مشخص می‌کنند

در نبردها طرفی که برتری هوایی دارد می‌تواند در سطح نیز این برتری را به دست آورد

جایگاه پهپادها در دنیای امروزی را نمی‌شود کتمان کرد؛ چه در عرصه نظامی و چه حوزه‌های غیرنظامی. امروزه، شاهد به‌کارگیری گسترده پرنده‌های بدون سرنشین در امور مختلف هستیم. در این راستا، محمد شلتوکی از کارشناسان حوزه دفاعی نکاتی را در این خصوص به همشهری گفت: «اساسا وسایل بدون سرنشین که پهپاد نیز یکی از آنهاست طی سال‌های گذشته جایگاه خیلی خاصی را در ارتش‌های دنیا پیدا کرده و این جایگاه روز به روز هم در حال تقویت شدن است. ما انواع و اقسام وسایل بدون سرنشین را داریم از نوع زمینی، از نوع هوایی و از نوع دریایی که در واقع نوع هواپیمایی آن که می‌شود پهپاد یا پرنده

هدایت پذیر از دور یا همان UAV. پهپادها در این زمینه بیشتر مطرح هستند، چرا که عرصه ظهور و بروز آنها بیشتر بوده است.» او افزود: «در یک جنگ اگر طرفی آسمان را در دست داشته و برتری هوایی را در دست داشته باشد، طبعاً روی سطح که زمین و دریا را شامل می‌شود، قدرت مانور بیشتری می‌تواند داشته باشد. پهپادها یکی از ابزارهایی هستند که کمک می‌کنند، یک طرف جنگ برتری هوایی را در دست بگیرد و از این جهت جایگاه بسیار ویژه‌ای پیدا کرده‌اند و به‌کارگیری بالایی دارند.»

قدرت پهپادی ایران

این کارشناس حوزه دفاعی درباره پیشرفت ایران در صنعت پهپاد نیز به همشهری گفت: «اگر راجع به پهپاد در ایران بخواهیم صحبت کنیم، واقعا شاید یک جلسه ۱۲، ۱۳ ساعته بشود درباره این موضوع صحبت کرد. داستان بسیار جذابی هم دارد. پایه شکل‌گیری و در واقع نقطه شروع ماجرای پهپاد در ایران، دانشگاه بود. یعنی از سال ۶۵ که در واقع جریان پهپاد در کشور ما آغاز شد، این از یک حرکت دانش‌جویی شکل گرفت. بعد از آن هم دچار یک افت و خیزهایی بود تا نهایتاً اوج‌گیری آن - که در ابتدای دهه ۹۰ و اواخر دهه ۸۰ شمسی صورت گرفت، مجدداً از دانشگاه بود. موضوع پرنده‌های بدون سرنشین ما با مراکز علمی و دانشگاهی گره خورده است. کار همواره اینگونه بوده است که آخرین فناوری‌ها در آن به‌کار گرفته شده و علتش نیز همین ارتباط نزدیک صنعت و دانشگاه در حوزه پهپادی بود.» شلتوکی افزود: «به‌عنوان مثال باید عرض کنم، ما امروز در کشورمان پهپادهایی داریم در ابعادی به اندازه چند سانتی‌متر تا پهپادهایی با طول بال بالای ۲۰ متر که خب هر کدام از اینها مأموریت خاص خود را دارند، ولی همانگونه که عرض کردم راز پیشرفت ایران در حوزه پهپادی که امروز در دنیا هم سروصدا کرده است و واکنش‌ها و صحبت‌هایی که دیگران درباره آن دارند، ارتباط نزدیک این صنعت با دانشگاه و برخاستن این صنعت از بستر علم و فناوری بوده است. به‌همین دلیل طبیعتاً قدم‌هایی که ایران در صنعت پهپادها برداشته، گام‌به‌گام با جدیدترین فناوری‌ها بوده است.»

ادامه در صفحه ۶

جنگ‌های اخیر

شلتوکی مثالی از برتری پهپادها آورد؛ «در جنگ‌های اخیر وقتی نگاه می‌کنیم، گاهی طرفی که توان پهپادی‌اش قوی‌تر بوده، حالا یا آن پهپاد ساخت و تولید خودش است و یا به‌صورت واردات بوده است، معمولاً طرف پیروز ماجرا و نبردها بوده است. به‌عنوان مثال در جنگ قره‌باغ بین جمهوری‌های آذربایجان و ارمنستان، می‌توان گفت تنها برگ برنده جمهوری آذربایجان در این جنگ، پهپادهای هاروپ و هارپی بود که از رژیم صهیونیستی دریافت کرده بود و با استفاده از آنها توانست تلفات و خسارات قابل توجهی را به ارتش ارمنستان وارد کند. حتی در همین جنگ دهه ۱۳۹۰ که در منطقه ما بود، جنگ با تروریست‌های تکفیری که ایران نقش بسیار تعیین‌کننده‌ای داشتند. در عرصه جنگ سوریه و عراق (دو کشوری که بیابان‌های بسیار بزرگی دارند) جریان‌ها و عناصر تکفیری حضور داشتند.» او ادامه داد: «طبیعتاً پیش و رصد این مناطق و همچنین هدف قرار دادن اماکن و مراکز تجمع تروریست‌ها، اگر می‌خواست از طریق نیروی پیاده و زمینی باشد، پروسه بسیار زمان‌بر و تلفات‌گیری بود ولی با استفاده از پرنده‌های بدون سرنشین که بعضاً تا ۲۴ ساعت مداومت پروازی دارند، این فرایند به‌راحتی انجام شد. شاید خوب باشد که اینجا اشاره‌ای کنم به کلامی از شهید حاج قاسم سلیمانی که در جایی گفته بودند: بیابان‌های شام را با استفاده از پهپاد فتح کردیم.»

اینجا باید اشاره‌ای بکنیم به کلامی از شهید حاج قاسم سلیمانی که در جایی گفته بودند بیابان‌های شام را با استفاده از پهپاد فتح کردیم

آسمان زیر پیمان است

دنیایی از تحریم‌های گوناگون و پیچیده، کشور را در جنگ تحمیلی احاطه کرده بود. هر قدر صدام و ارتش بعث، مجهز به تسلیحات پیشرفته شرقی و غربی می‌شدند، ایران برای به‌دست آوردن مقداری سیم‌خاردار هم به مشکل برخورد کرده بود. در اینجا بود که بحث اراده به میان آمد و شد آن چیزی که هیچ‌کس تصورش را نداشت، شروع یک راه؛ حرکت به سمت خودکفایی؛ حتی با گام‌هایی کوچک و ابتدایی. در دوران دفاع مقدس و در روزهایی که غالب دنیا دوست نداشت ایرانی‌ها در نبرد با اشغالگران سربلند از میدان بیرون بیایند، فرماندهان چاره را در حرکت به سمت تولید تسلیحات دیدند و در یکی از موفق‌ترین گام‌ها، مهندسان ایرانی توانستند نخستین هواپیمای بدون سرنشین را بسازند و از آن در جبهه‌های جنگ استفاده کنند. برای نخستین بار مردم به‌صورت گسترده، هواپیماهای بدون سرنشین را در فیلم «مهاجر» ساخته ابراهیم حاتمی‌کیا دیدند؛ در دورانی که دیگر جنگ تحمیلی به پایان رسیده بود.

اما داستان ساخت پهپاد از آنجا آغاز شد که در سال ۱۳۶۲ فرماندهان سپاه دریافتند افرادی در جهاد دانشگاهی اصفهان به‌خاطر علائق شخصی، پهپادهایی را برای عکسبرداری ساخته‌اند. با هماهنگی‌های انجام‌شده، چند نفر از محققان جهاد دانشگاهی اصفهان برای تکمیل طرح خود به جبهه رفتند و بدین ترتیب بود که نخستین گردان پهپادی ایران با نام «گردان پهپادی رعد سپاه» تشکیل شد. در گردان رعد، آزمایش‌هایی در مناطق عملیاتی برای رفع نواقص پهپادها انجام می‌شد. این گردان به‌مرور تشکیلات گسترده‌تری پیدا کرد و زمینه را برای تشکیل «صنایع هوایی قدس» در سال ۱۳۶۴ ایجاد کرد. پهپاد «تلاش» نخستین محصول صنایع هوایی قدس به‌شمار می‌آید که براساس طرح‌های محققان جهاد دانشگاهی اصفهان ساخته شد و بعدتر هم پرنده‌ای به نام «مهاجر» متولد شد. این پهپاد یک دوربین عکاسی داشت و می‌توانست عکس‌های ۷۰۰ کیلوپیکسل را از ارتفاع ۱۲۰ کیلومتر بر ساعت، سراسر از فصل جدیدی از توسعه صنایع نظامی ایران به‌حساب می‌آید. پس از آن بود که مدل‌های متفاوت از پهپادهای مهاجر و همچنین نمونه‌های دیگری از پهپادها با کاربری‌های گوناگون در کارخانه‌های مختلف در ایران به تولید انبوه رسید و صدا البته که این راه با بهره‌بردن از جدیدترین فناوری‌ها ادامه دارد. نشریه معتبر «نشنال اینترست» آمریکا چندی پیش از ایران به‌عنوان یکی از ۵ قدرت برتر پهپادی جهان نام برد. البته نیاز به تعریف دیگران نیست تا این موضوع ثابت شود، ولی باید بدانیم که دوست و دشمن در یافته‌است که ایران در آسمان به برتری‌های ویژه‌ای دست یافته که نمی‌توان با آن به سادگی مقابله کرد. آری امروز از مهاجر ساده، دوست‌داشتنی و تاریخ‌ساز دهه ۶۰ رسیده‌ایم به پهپادهای پیشرفته‌ای که در زمره برترین‌های جهان قرار دارند و نامشان لرزه بر اندام خصم انداخته است.

شاهد ۱۲۹؛ کابوس داعش

پهپاد شاهد ۱۲۹، امتحان خود را در سوریه و عراق به‌خوبی پس داده است. این پرنده قدرتمند با برد عملیاتی و مداومت پرواز بالا در انهدام اهداف زمینی و در شناسایی دشمن کارایی فوق‌العاده‌ای دارد. با اسکن کد، ویدئوی این پرنده را مشاهده فرمایید.

مهاجر حاتمی‌کیا

وقتی صحبت از پهپاد می‌شود، بسیاری از علاقه‌مندان به فیلم و سینما به یاد فیلم مهاجر ساخته ابراهیم حاتمی‌کیا می‌افتند. فیلمی در ژانر دفاع مقدس که به نقش پهپاد «مهاجر» در جبهه‌های جنگ اشاره داشت. با اسکن کد مقابل بخش‌هایی از این فیلم را می‌توانید تماشا کنید.